

Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Belirlenmesi: Bir Üniversite Örneği

Identifying the Critical Thinking Dispositions of Midwifery Students: A University Case

5. Uluslararası 6. Ulusal Ebelik Kongresinde Sözlü Bildiri Olarak Sunulmuştur*

Günay ARSLAN^{1*}, Makbule EVGÜN¹, Aleyna AYNACI¹, Dilan EROĞLU¹, Başak DÜLEGÖZ¹, Meryem ALTINER¹, Nagihan GÜL¹, Gül LAÇİN¹, Serap ÇAĞLAYAN¹,
Emine AYDIN¹, Esra ÖZTÜRK¹

¹Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Birer sağlık profesyoneli olan ebeler için eleştirel düşünmenin önemi oldukça büyüktür. Ebelik öğrencilerinin eleştirel düşüncelerinin gelişmesi, gelecekte verilecek bakımın kalitesini artıracaktır. Bu araştırma, ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeylerini ve sınıflar arası eleştirel düşünmenin değişimini belirlemek amacıyla yapıldı. Kesitsel olarak 2020-2021 Bahar döneminde yapılan bu araştırmanın örnekleme, 268 öğrenciden oluştu. Araştırmada; Sosyo-demografik Veri Formu ve Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği kullanıldı, verilerin dağılımı; Kolmogorov Smirnov testi, tanımlayıcı istatistiklerin gösteriminde; sayı, yüzde, ortalama, ortanca, standart sapma, en küçük değer ve en büyük değer kullanılmış olup anlamlılık için sınır değer $p<0,05$ kabul edildi. Ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi puanı, 109,40 olarak saptandı, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri; gelir durumları, baba eğitim durumu, ebelik bölümünü isteyerek seçme ve akademik olarak başarılı olduğunu düşünme durumlarına göre arttı ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler:Ebelik, Ebelik öğrencileri, eleştirel düşünme

ABSTRACT

In the research, Socio-demographic Data Form and Critical Thinking Disposition Scale were used. Kolmogorov Smirnov test was used for the distribution of data. In the display of descriptive statistics; number, percentage, mean, median, standard deviation, minimum value and maximum value were used and $p<0.05$ was accepted as the cutoff value for significance.

Midwifery students' critical thinking disposition score was identified as 109.40. Students' critical thinking dispositions increased due to their income status, father's education level, choosing the midwifery department willingly, and their thinking that they are academically successful ($p<0.05$).

Critical thinking disposition score of midwifery students was identified as 109.40. Students' critical thinking dispositions increased due to their income status, father's education level, choosing the midwifery department willingly, and their thinking that they are academically successful ($p<0.05$).

Keywords: Midwifery, Midwifery students, critical thinking

Atıf için (how to cite): Arslan, G. Evğün, M. Aynacı A, Eroğlu, D. Dülegöz, B. Altiner, M. Gül, N. Laçın, G. Çağlayan, S. Aydın, E. Öztürk, E. (2022). Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Belirlenmesi: Bir Üniversite Örneği. Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2022;2(1), 312-320.

1. Giriş/ Introduction

Eleştirel düşünme temelde bilgiyi etkili biçimde elde etme, değerlendirme ve kullanma yeteneğine, eğilimine dayanır. Her yaştan insana öğretilen bir düşünme sistemidir ve öğrencilerin eleştirel düşünme gelişimi eğitimcilerin bu konuda eğitim almış olmasına bağlıdır. Eleştirel düşünmenin bilişsel becerileri alt başlığı içinde, derinlemesine inceleme, varsayımları tespit etme ve değerlendirme yer almaktadır (Demirel, 2020). Bu başlıklar, ebeklik bakımı içerisinde özellikle bakım sürecini oluşturma ve tanılama ile doğrudan verilecek bakımı etkilemektedir.

Eleştirel düşünmeyi öğrenmek, uzun bir süreçtir. Sorunun, problemin, olgunun farkına varmadan, sayılılar kurmaya, denenceler oluşturmaya; ölçme araçlarını hazırlayıp uygulamadan, örneklem seçmeye; sonuçları bulup yorumlamadan, çözüm önerileri sunmaya kadar tüm etkinlikleri doğru ve eksiksiz bir biçimde yerine getirmeyi zorunlu kılar (Sönmez, 2017).

Sağlık profesyonelleri de insana bakım verip, tedavi ederken bazı araçları geliştirir ve kullanır. Bu araçların geliştirilmesi de düşünme yetenekleri ile olmaktadır. Amerikan Felsefe Birliği (APA)'nın tanımına göre, eleştirel düşünme; yorum, analiz, değerlendirme ve çıkarsama ile sonuçlanan anlamlı ve kişisel olarak düzenlenmiş bir yargıdır (APA, 1990). Üst düzey düşünme becerilerinden biri olan eleştirel düşünme ve eleştirel düşünme öğretimi günümüzde oldukça önemlidir. Eleştirel düşünme, düşünme üstüne düşünmemizi sağlayan bir üst düzey düşünme becerisidir (Gündoğdu, 2009).

Eleştirel düşünmenin sağlık profesyonelleri için önemi büyük olmakla birlikte ebeklik alanında yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle ebeklik mesleğine geçiş süreci olan öğrencilik döneminde ebeklik öğrencilerinin sınıfları ile ilişkilendirilerek eleştirel düşüncülerinin belirlenmesine ve literatüre katkı sağlamaya gerek duyulmuştur.

2. Yöntem(Method)

2.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma; ebeklik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan kesitsel bir araştırmadır.

2.2. Araştırmanın Yeri ve Süresi

Araştırma, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebeklik bölümünde, 11 Mart 2021 – 26 Nisan 2021 tarihleri aralığında yapıldı.

2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Üsküdar Üniversitesi'nde öğrenim gören 297 ebeklik öğrencisi oluşturdu.

Araştırmanın örneklemini ise; Üsküdar Üniversitesi, ebeklik bölümü öğrencileri olup araştırmaya katılmayı kabul eden 268 öğrenciden oluştu.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada; iki adet form kullanıldı. Bu formlardan biri araştırmacılar tarafından geliştirilen sosyodemografik veri formu bir diğeri ise; Akbıyık (2002) tarafından geliştirilen Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği'dir.

2.4.1. Sosyo-demografik Veri Formu

Yaş, sınıf, aile yapısı, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, gelir düzeyi, yaşanan yer, çalışma durumu, ebelik bölümünü neden tercih ettiği gibi soruları içeren toplam 17 adet sorudan oluştu.

2.4.2. Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği

Araştırmada kullanılan Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği; Akbıyık (2002) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek; 30 maddeli ve 5 dereceli likert tipi ölçektir. Bunun yanı sıra ölçekte 15 olumlu, 15 olumsuz madde yer almaktadır. Ölçeğin derecelendirilmesi, "Tamamen katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Hiç katılmıyorum (1)" şeklindedir. Ölçeğin alt puan ya da üst puanı bulunmamakta olup, yapılan araştırmanın kendi içerisinde belirlenmektedir. Eleştirel düşünme eğilimleri ölçeği puanları her olumlu kökteki maddeye 1-5 arası, her olumsuz kökteki maddeye ise 5-1 arası puanlar verilerek hesaplandı (Akbıyık, 2002).

2.5. Veri Toplama Formlarının Hazırlanması ve Uygulanması

Araştırmamızın veri toplama formları olan Sosyo-demografik veri formu ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği Google anket üzerinden çevrimiçi hazırlandı ve uygulandı.

2.5.1. Veri Toplama Formlarının Ön Uygulaması

Araştırmamızın ön uygulaması için her sınıftan 2 öğrenci olmak üzere toplam 8 öğrenci ile yapıldı. Ön uygulamaya katılan öğrenciler araştırmaya dahil edilmedi.

2.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri SPSS 21 programında analiz edildi. Verilerin dağılımını değerlendirmek için Kolmogorov Smirnov testi kullanıldı. Tanımlayıcı istatistiklerin gösteriminde; sayı, yüzde, ortalama, ortanca, standart sapma, en küçük değer ve en büyük değer kullanıldı. Değişkenlerin dağılım özelliklerine göre verilerin analizinde nonparametrik testlerden Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve ileri analiz için Tukey testi seçilmiş, anlamlılık için sınır değer olarak $p < 0.05$ kabul edildi.

2.7. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için, Üsküdar Üniversitesi Etik Kurulundan, Etik Kurul ve kurum izni alındı. Ayrıca araştırmaya katılan Ebelik bölümü öğrencilerinden yazılı onam alındı.

3. Bulgular/Results

Araştırmaya katılan Ebelik öğrencilerinin çoğunluğunun (%50,7) 21-23 yaş aralığında olduğu, çoğunlukla çekirdek aile yapısında yaşadığı (%84) belirlendi. Ebeveynlerin eğitim düzeyi incelendiğinde, annelerin %5,6'sının okur-yazar olmadığı %5,6 ve babaların %1,5 lisans mezunu olduğu belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Ebelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular (N= 268)

Değişkenler	%	n	MR	P-değeri	Değişkenler	%	n	MR	P-değeri
Yaş				,987 [#]	Gelir durumu				,006 [#]
17-20	44,0	118	134,33		Asgari ücret ^a	26,9	72	118,07	
21-23	50,7	136	134,74		<Asgari ücret ^b	69,4	186	143,62	b>a [*]
24-25	3,7	10	138,45		>Asgari ücret	3,7	10	83,25	
26 ve üstü	1,5	4	121,50						
Aile tipi				,073 [#]	Kardeş durumu				,241 [*]
Çekirdek	84,0	225	131,95		Yok	4,1	11	107,68	
Geniş	13,8	37	138,66		Var	95,9	257	135,65	
Tek ebeveynli	2,2	6	204,33						
Annenin eğitim durumu				,611 [#]	Babanın eğitim durumu				,034 [#]
Okur-yazar değil	5,6	15	113,93		Okur-yazar değil ^a	1,5	4	31,13	a<c, a<e, a<f
Okuryazar	7,1	19	129,87		Okuryazar ^b	1,9	5	108,30	
İlkokul mezunu	64,2	172	138,50		İlkokul mezunu ^c	56,3	151	131,28	c>a
Ortaokul mezunu	19,8	53	133,60		Ortaokul mezunu ^d	28,7	77	148,31	
Lise mezunu	3,4	9	107,39		Lise mezunu ^e	11,6	31	133,42	e>a
Üniversite mezunu	5,6	15	113,93		Lisans ^f	1,5	4	31,13	
Annenin çalışma durumu				,582 [¥]	Babanın çalışma durumu				,612 [#]
Çalışıyor	80	29,9	138,49		Çalışıyor	83,2	223	135,19	
Çalışmıyor	188	70,1	132,80		Çalışmıyor	5,2	141	125,71	
Yaşadığı yer				,740 [#]	Çalışma durumu				,897 [¥]
Köy	4,1	11	134,11		Çalışıyorum	8,6	23	136,50	
Kasaba	3,4	9	127,84		Çalışmıyorum	91,4	245	134,31	
Şehir	33,2	89	137,27						
Büyük Şehir	59,3	159	150,55						

Kruskal-Wallis Test, * Tukey Testi, ¥Mann-Whitely U test, MR: MeanRank

Araştırmaya katılan katılımcıların Eleştirel Düşünme Eğitimi Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması 109,40±23,83 olarak saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Ebelik öğrencilerinin EDEÖ'den aldığı puan ortalaması

Ölçek	\bar{X}	\pm Ss.	Min-maks
EDEÖ	109,40	23,83	34 - 148,00

\bar{X} : Ortalama, Ss:Standart sapma,

Ebelik öğrencilerinin eğitim bilgileri ve ebelik bölümü ile ilgili düşünceleri Tablo 3'de belirtildi. Öğrenciler sınıf bazında değerlendirildiğinde Kolmogorov-Smirnov normallik değerine göre ($p= 0,000$) normal dağılım göstermediği belirlendi. Ebelik öğrencilerinin %78,7'si ebelik bölümünü isteyerek tercih ettiği ve %93,3'ü derslerinde başarılı olduğunu düşündüğü belirlendi. Öğrencilerin %50,4'ünün ebelik bölümünü kendi tercih ettiği saptandı. Ebelik bölümünü kendi isteği ile tercih edenler Lisans eğitiminde başarılı olduğunu düşünen ($p= 0,000$) ve eleştirel düşünme konusunda bilgisi olan katılımcıların EDEÖ puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek saptandı ($p= 0,001$). EDEÖ'den alınan puan ortalamasının sınıf düzeyi ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın oluşmadığı saptandı ($p>0,05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Ebelik öğrencilerinin eğitim bilgileri ve ebelik bölümü ile ilgili düşünceleri (N= 268)

Değişkenler	n	%	MR	p değeri	Değişkenler	n	%	MR	p değeri
Sınıf				,416 [#]	Ebelik bölümünü neden tercih ettiniz?				,220 [#]
Birinci sınıf	29,5	79	134,77		Kendim istediğim için	135	50,4	140,64	
İkinci sınıf	26,9	72	131,10		Puanım yettiği için	63	23,5	115,89	
Üçüncü sınıf	23,1	62	125,46		Ailem istediği için	14	5,2	132,18	
Dörüncü sınıf	20,5	55	148,75		İş imkânı olduğu için	56	20,9	135,80	
Ebelik bölümü isteyerek mi seçtiniz?				,799 [¥]	Üniversite eğitimi sırasında kaldığınız yer				,689 [#]
Evet	211	78,7	133,87		Aile ile	189	70,5	133,50	
Hayır	57	21,3	136,82		Yurtta	45	16,8	127,26	
*Mutlu musunuz?				,341 [¥]	Akraba ile	13	4,9		
Evet	251	93,7	135,67		Arkadaş ile	21	7,8	152,15	
Hayır	17	6,3	117,18						
Derslerinizde başarılı mısınız?				,000 [¥]	Eleştirel düşünme ile ilgili bilginiz var mı?				,001 [¥]
Evet	250	93,3	139,30		Hayır	70,1	188	123,93	
Hayır	18	6,7	67,78		Evet	29,9	80	159,34	

[#] Kruskal-Wallis Test, [¥] Mann-Whitney U test, *Ebelik bölümünde okuduğunuz için mutlu musunuz?,

MR= Mean Rank

Ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünce ile ilgili verdiği cevaplara bakıldığında; %29,9'unun eleştirel düşünme ile ilgili bilgi sahibi olduğu, büyük çoğunluğunun (%70,1) eleştirel düşünme ile ilgili bilgi sahibi olmadığı, bilgi sahibi olanların eleştirel düşünmeyi tanımlamaları istendiğinde %9,3 'ünün "analiz etme" olarak tanımladıkları görüldü. Araştırmaya katılan Ebelik öğrencilerinin, eleştirel düşünme konusunda bilgisi olan katılımcıların EDEÖ puan ortalaması istatistiksel olarak yüksek oranda anlamlı olduğu saptandı (p= 0,001) (Tablo 3).

Ebelik öğrencilerinin EDEÖ'den aldığı puan ortalamasının gelir düzeyi (p= 0,006) ve babanın eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak bir ilişkili olduğu saptandı (p=,034). Yapılan ileri analiz sonucunda istatistiksel farkın gelir düzeyi asgari ücretin üstünde olan ve gelir düzeyi asgari ücret olan grup arasında olduğu belirlendi. Babanın eğitim düzeyinin yapılan Tukey testi sonucunda okuryazar olmayan babalarda olduğu saptandı (Tablo 4).

Tablo 4. Ebelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulguları ve EDEÖ ile ilişkisi

Değişkenler	%	n	MR	P-değeri	Değişkenler	%	n	MR	P-değeri
Yaş				,987 [#]	Gelir durumu				,006 [#]
17-20	44,0	11 8	134,3 3		Asgari ücret ^a	26,9	72	118,07	
21-23	50,7	13 6	134,7 4		<Asgari ücret ^b	69,4	186	143,62	b>a*
24-25	3,7	10	138,4 5		>Asgari ücret	3,7	10	83,25	
26 ve üstü	1,5	4	121,5 0						
Aile tipi				,073 [#]	Kardeş durumu				,241 [¥]
Çekirdek	84,0	22 5	131,9 5		Yok	4,1	11	107,68	
Geniş	13,8	37	138,6 6		Var	95,9	257	135,65	
Tek ebeveynli	2,2	6	204,3 3						
Annenin eğitim durumu				,611 [#]	Babanın eğitim durumu				,034 [#]
Okur-yazar değil	5,6	15	113,93		Okur-yazar değil ^a	1,5	4	31,13	a<c, a<e, a<f
Okuryazar	7,1	19	129,87		Okuryazar ^b	1,9	5	108,30	
İlkokul mezunu	64,2	17 2	138,50		İlkokul mezunu ^c	56,3	151	131,28	c>a
Ortaokul mezunu	19,8	53	133,60		Ortaokul mezunu ^d	28,7	77	148,31	
Lise mezunu	3,4	9	107,39		Lise mezunu ^e	11,6	31	133,42	e>a
Üniversite mezunu	5,6	15	113,93		Lisans ^f	1,5	4	31,13	
Annenin çalışma durumu				,582 [¥]	Babanın çalışma durumu				,612 [#]

Çalışıyor	80	29,9	138,49	Çalışıyor	83,2	22	135,1
						3	9
Çalışmıyor	18	70,1	132,80	Çalışmıyor	5,2	14	125,7
	8						1
Yaşadığı yer			,740 [#]	Emekli	9,0	24	123,9
							6
Köy	4,1	11	134,11	Vefat etti	2,6	7	166,2
							1
Kasaba	3,4	9	127,84	Çalışma durumu			,897 [*]
Şehir	33,2	89	137,27	Çalışıyorum	8,6	23	136,50
Büyük Şehir	59,3	159	150,55	Çalışmıyorum	91,4	245	134,31

[#]Kruskal-Wallis Test, ^{*}Tukey Testi, ^{*}Mann-Whitely U test, MR: Mean Rank

4. Tartışma/Discussion

Araştırmamızda Ebelik öğrencilerin EDEÖ' den aldıkları puanı 109,40 olduğu saptandı. Aydın ve ark. (2013)' nin araştırmasında ise; ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme puanı düşük düzeyde olduğu saptamıştır. Benzer bir şekilde; Sevil ve ark. (2005)' nin araştırmalarında; Sağlık Yüksekokulunda eğitim gören öğrencilerin eleştirel düşüncelerinin düşük düzeyde olduğunu saptamıştır. Song ve ark. (2014)'nin yaptıkları araştırmada ise; çalışmamızla benzer şekilde, hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%71,1) yüksek eleştirel düşünme puanına sahip olduğunu saptamıştır. Araştırmalar göstermektedir ki sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyleri yıllara değişkenlik göstermektedir.

Eleştirel düşünmenin yaş ile ilişkisine bakan birçok çalışmada yaş ile eleştirel düşünme gücü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Arslan ve ark., 2009; Dil Coşkun, 2001; Dirimeşe ve Dicle, 2006; Eşer ve ark, 2007; Zaybak ve Khorsid, 2006). Ancak; öğrencilerin yaşları ve eleştirel düşünmenin etkilendiğini söyleyen araştırma da bulunmaktadır; Öztürk ve Ulusoy (2008); öğrencilerin yaşları ile eleştirel düşünme yetenekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu bulmuşlar ve yaşla birlikte ortalama eleştirel düşünme düzeyinin arttığını tespit etmişlerdir. Bizim çalışmamızda da yaş ile eleştirel düşünme eğilim puanları anlamlı bir ilişki bulunmamıştır fakat bulgulara baktığımızda yaşlar arasında eleştirel düşünme puanları farklılık göstermektedir, istatistiksel olarak anlamlı olmamasını; farklı yaş gruplarının eşit sayıda olmaması sebebiyle olduğunu söyleyebiliriz.

Azizi-Fini, Hajibagheri ve Adib-Hajbagheri (2015); birinci sınıf ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin eleştirel düşünme düzeylerini düşük olduğunu söylemişlerdir. Aydın ve ark. (2013)'nin çalışmalarında ise; sınıf düzeyi arttıkça eleştirel düşünme eğiliminin arttığını belirlemişlerdir. Öztürk ve Ulusoy (2008); hemşirelik öğrencilerinin, 1. sınıflarda %71,43'ünün, 2. sınıflarda %78,47'sinin, 3. sınıflarda %75'nin, 4. sınıflarda %57,9'unu düşük eleştirel düşünme puanına sahip olduklarını belirlemişlerdir ve araştırmamızın sonucunda olduğu gibi sınıf düzeyi arttıkça eleştirel düşünme eğilimi artış göstermektedir. Benzer bir şekilde; Ulusoy ve ark. (2016); sağlık yönetim öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında akademik

başarı ve sınıf arttıkça eleştirel düşünme düzeyinin arttığını saptamışlardır. Araştırmamızın sonucunda ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı.

Araştırmamızda baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=0,034$). Benzer bir şekilde, Tümkiye ve Aybek (2008); anne eğitim düzeyi ile eleştirel düşünme düzeyi arasında anlamlı derecede bir farklılık olduğu fakat baba eğitim düzeyi ile eleştirel düşünme düzeyi arasında bir ilişki olmadığını söylemişlerdir. Araştırmamızda baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin eleştirel düşüncelerinin artmasının ebeveyn eğitim düzeylerinin çocuk yetiştirmekte ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Araştırmamızda; gelir düzeyi asgari ücretin üstünde olan öğrencilerin eleştirel düşünme puan ortalamasının ($MR=143,62$), gelir düzeyi asgari ücret olan öğrencilerin puan ortalamasından ($MR=118,07$) yüksek olduğu saptanmıştır. Özdemir (2005); üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada, gelir düzeyinin eleştirel düşünmeyi etkilemediğini söylemiştir. Bu yönüyle çalışmamızla farklılık göstermektedir. Bu çalışmaya göre; ekonomik konfor; öğrencilerin eleştirel düşüncelerini de geliştirmektedir.

Araştırmamızda öğrencilerin yaşadıkları yer ile eleştirel düşünme puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0,740$). Özdemir (2005)' in yaptığı araştırmada da öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine sahip olmasında doğduğu ve doğduğu yer ile ilişki bulunmamaktadır. Buradaki sonuçtan hareketle öğrencilerin doğduğu ve yaşadığı yerlere göre eleştirel düşünme becerilerinin etkilemediğini söyleyebiliriz. Ancak; Aydın ve ark. (2013)'nin yaptıkları çalışmada ilde yaşayan ebelik öğrencilerinin ilçede yaşayanlara göre; ilçede yaşayanların ise köy veya kasabada yaşayanlara göre eleştirel düşünme beceri puanları az da olsa yüksek bulunmuştur. Yine Öztürk ve Ulusoy (2008) yaptıkları çalışmada da yüksek lisans ve lisans hemşirelik öğrencilerinin yaşadıkları yer ile eleştirel düşünme puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Yaşam yerinin eleştirel düşünme eğilimlerine etki etmelerinin araştırmanın yapıldığı yıl ile ilgili olduğu düşünülebilir ve yapılan yıllardaki ulaşım, teknoloji ve bilgiye erişim koşullarının, 2021 yılında geldiğimizdeki gelişimi sebebiyle köy ve kent arasındaki fark azalmış olabilir. Bu farkın daha iyi anlaşılması için daha fazla çalışma gerekmektedir.

5. Sonuç

Ebelik bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada aşağıdaki sonuçlar elde edildi.

- Maddi gelir arttıkça öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri artar.
- Babanın eğitim düzeyi öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimlerini olumlu yönde etkiler.
- Ebelik öğrencilerinin ders başarıları eleştirel düşüncelerini artırır.
- Ebelik öğrencilerinin eleştirel düşünme ile ilgili bilgi sahibi olma durumu eleştirel düşüncelerini artırır.
- Ebelik öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri; sınıf, yaş, yaşadığı yer, aile tipi, kardeş durumu, annenin eğitim durumu, annenin ve babanın çalışma durumu, öğrencinin çalışma durumu, ebelik

bölümünü isteyerek tercih etme durumu, ebelik bölümünü tercih etme nedeni ve üniversite eğitimi sırasında kaldığı yere göre değişmez.

Bu araştırma sonuçlarına göre; multidisipliner olarak daha fazla ve örneklemin daha büyük olduğu çalışmalar yapılması ve lisans eğitimi içerisinde eleştirel düşünme ile ilgili derslerin müfredata eklenmesi önerilmektedir.

Yazarların Katkısı/Authors Contributions

“Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Belirlenmesi: Bir Üniversite Örneği” isimli makalede, tüm yazarlar eşit katkı sağlamışlardır.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

“Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Belirlenmesi: Bir Üniversite Örneği” isimli makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça / References

American Philosophical Association (1990). Critical Thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction. (<https://www.qcc.cuny.edu/socialsciences/ppecorino/CT-Expert-Report.pdf>) Erişim Tarihi: 30.10.2021

Akbıyık, C. (2002). Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Akademik Başarı. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Aydın, M., Yurdakul, M., & Erdoğan, S., (2013) Ebelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*; 2 (1); 30-35. e-ISSN: 2147-2238

Azizi-Fini, I., Hajibagheri, A., & Adib-Hajbaghery, M. (2015). Critical Thinking Skills in Nursing Students: A Comparison Between Freshmen and Senior Students. *Nursing and Midwifery Studies*, 4 (1). doi: 10.17795/nmsjournal25721

Demirel, Ö. (2020). Eğitimde Program Geliştirme. Pegem Akademi. Ankara. Sy: 231-233 DOI: 10.14527/9786053180265

Dil Coşkun, S. (2001). Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Dirimeşe, E., Dicle, A. (2006). Hemşirelerin ve Öğrenci Hemşirelerin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir.

Eşer, İ., Khorshid, L., & Demir. (2007). Yoğun bakım Hemşirelerinde Eleştirel Düşünme Eğilimi ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi, C.Ü. *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 11 (3) ISSN: 2147-4923 / 2147-8686

Gündoğdu, H. (2009). Eleştirel düşünme ve eleştirel düşünme öğretimine dair bazı yanılgılar, *Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1), 57-74.

Öztürk, N., & Ulusoy, H. (2008). Lisans ve Yüksek Lisans Hemşirelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Düzeyleri ve Eleştirel Düşünmeyi Etkileyen Faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 15-25.

Özdemir, S. M. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*; 3(3): 297-316.

Tümkaya, D., & Aybek, D. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Sosyo Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*; 7(2), 387-402

Sevil, Ün, Bulut, S. Ertem, G. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeylerinin incelenmesi DEUHYO ED 2009, 2(2), 27-38

Song, J. Y., Zhu, X. L., Liu, C. P., Miao, X. X., Lin, X. Z., Guo, H. L., Tang, C. (2014). Comparison of clinical thinking ability in nursing students of different grades. *Chinese Nursing Research*, 1, 1-4.

Sönmez, V. (2017). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Anı Yayınları. Ankara. Sy: 170-171 ISBN: 9786051703053

Ulusoy, H., Tosun, N., Aydın C.J. (2016). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme, Boyun Eğici Davranışlar ve otonomi Düzeyleri. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*; 1:3 DOI:10.5222/SHYD.2016.008

Zaybak, A., & Khorshid, L. (2006). The investigation of the level of critical thinking of students in Ege University School of Nursing. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 22(2), 137-146